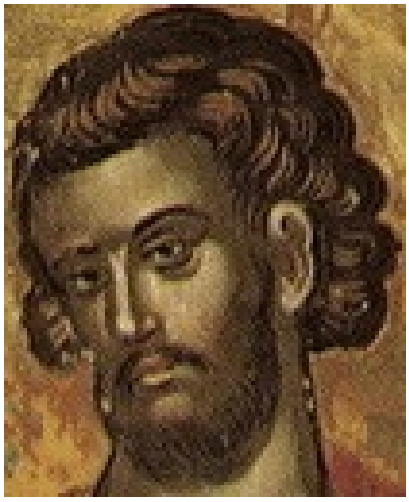
25.09.2015 г. / 11:40:58

Вяра

16.03 по еретическия, †03 март по православния календар - Свв. мъченици Евтропий, Клеоник и Василиск

Страдание на светите мъченици Евтропий, Клеоник и Василиск († ок. 308 г.)

Светите мъченици Евтропий и Клеоник

След страданията и мъченическата смърт на свети великомъченик Теодор Тирон в град Амасия в тъмницата останали затворени за Христа неговите съратници Евтропий и Клеоник и Василиск, племенник на свети Теодор. Управителят на града Публий, който измъчвал свети Теодор, вече бил умрял, поразен от Божия гняв. На негово място бил назначен друг, на име Асклипиодот, родом от Фригия, човек безбожен и жесток. Той причинил много злини на християните, защото получил власт от император Максимиан да ги принуждава да принасят жертви на идолите, и тези, които не се подчинявали, погубвал в жестоки мъки.

Веднъж, заседавайки на съда със своите съветници, той извикал книгопазителя Евласий и му заповядал да чете

предишните съдебни дела. Когато Евласий четял за страданията на Теодор Тирон, всички се удивявали на търпението на светия мъченик, а управителят попитал:

- Къде са другарите на Теодор, споменати в книгата?

Евласий отговорил:

- Те са затворени в тъмницата заедно с другите затворници.

Виждайки изгореното от Тирон капище на тяхната скверна богиня Юнона, наричана майка на боговете, управителят заревал като лъв и веднага заповядал да изпратят войници в тъмницата, за да доведат при него светите мъченици Евтропий, Клеоник и Василиск.

Евтропий и Клеоник били родни братя, родом от Кападокия, а Василиск, племенник на свети Теодор, се родил в Амасия; но и тримата, свързани от взаимна любов, се наричали един друг братя.

Като стигнали до тъмницата, войниците казали на пазача:

- Дай ни приятелите на Теодор.

Тогава пазачът влязъл при светците и казал:

- Ставайте! Дойде времето, което вие очаквахте с нетърпение денем и нощем; управителят ви вика. Но умолявам ви, споменавайте ме в молитвите си.

Така говорел тъмничарят, понеже ги виждал денем и нощем стоящи на молитва, както и ставащите с тях чудеса: посред тях сияела необикновена светлина и тъмницата много пъти се отваряла сама. Затова и той повярвал, че Господ пребивава с тях. Светците с радост тръгнали към управителя, а останалите затворници се натъжили, задето се лишават от общуването със светите мъченици. Тогава свети Евтропий им казал:

- Не плачете, приятели, ние отново ще се видим, но се молете на нашия Господ Иисус Христос да ни дарува страдание и смърт за Него и да се прекрати бесовското езичество, а земята да се изпълни с Божията благодат.

Като утешили затворниците с тези думи, те излезли с войниците. Свети Евтропий пеел: “Колко хубаво и колко приятно е братя да живеят наедно.”

И от небето се чул глас:

- Няма да те разделя с братята ти, докато всички не дойдете при Теодор и не се упокоите в лоното на патриарсите, живеещи в Божествената светлина.

Евтропий бил много красив и премъдър. Когато мъчениците били доведени при управителя, той ги попитал:

- Защо лицата ви не са мрачни от дългото пребиваване в тъмницата, а радостни като от постоянно веселие?

Блаженият Евтропий отговорил:

- Наистина, управителю, нашият Христос винаги ни дава радост, посещавайки ни със Своята благодат, и върху нас се сбъдват думите от Писанието: весело сърце прави лицето весело.

Управителят попитал:

- Как е името ти?

- Моето първо име - отговорил светецът - е християнин, а родителите ми са ме нарекли Евтропий.

Тогава управителят ласкаво казал:

- Виждам, че ти си също така благонравен, както и красив; мисля, че отдавна си станал такъв мъдрец.

Светецът отговорил:

- На духовна мъдрост съм се научил от моя Господ Иисус Христос, на Него възлагам надежда, че Той ще ми помогне да отговоря мъдро на въпросите ви.

Управителят рекъл:

- Послушай ме, Евтропий, и убеди братята си да се подчинят на царската заповед и да принесат жертва на боговете. Ще напиша за теб на царете за това и те ще те назначат за воевода на тази страна, ще те почетат като княз и ще те обсипят с големи богатства. Тогава на дело ще видиш колко добре е да се слушат царете и да се изпълняват техните заповеди. А ако не се убедиш от думите ми, ще разсека тялото ти на части и ще го хвърля да бъде изядено от псетата и зверовете. Каквото остане от костите ти, всичко ще изгоря в огъня и ще хвърля праха в реката. Не се надявай, че християните ще съберат твоите останки и ще ги помажат с миро като светиня. И така, покори се, принеси жертва на боговете или само кажи пред народа, че се покоряваш и искаш да принесеш жертва: всички гледат към теб и очакват твоето решение. Не отвръщай от боговете тези, които искат да им принасят жертва, за да не опетниш името си, предавайки се на позорни и жестоки мъчения.

На това Евтропий отговорил на управителя:

- Престани да пустословиш, сине на дявола, наследнико на геената! Престани да прелъстяваш Божиите слуги, враже Божий, отхвърлен от нетленните блага и райското блаженство, вечни затворнико на преизподния ад! Престани да говориш неприлични неща, ти, който заграждаш пътя към добрите дела, учителю и началнико на нечестието! Не зная какво да ти кажа, лукави съблазнителю! Ти ми обещаваш временна чест и богатство, които остават тук, на земята. Каква полза имам от това, което предизвиква душевредни страсти, води до

самохвалство, блудство, грабеж, убийство и други престъпления? Каква полза е получил от временната слава и богатство предишният княз Публий, измъчвал свети Теодор? Сега той е погребан в земята, изяден от червеите и измъчван в ада, в неугасимия огън. И тебе няма да закъснее да постигне Божият гняв, и ти ще погинеш, беззаконнико нечестиви. Ти ме заплашваш с жестоки мъчения, меч, огън и зверове, но не се надявай да ме изплашиш с такива заплахи и мъки и да ме принудиш към беззаконие: да пострадам за Христа, моя Бог - това е моето първо желание, защото Той е нашето богатство, чест и слава. Не, няма да отстъпим от Него нито аз, нито моите братя, но ще пострадаме за нашия Спасител: в Неговите ръце е нашият живот, Той е непобедим Войвода, избавящ от беди призоваващите Го, Той и нас може да избави от Твоите ръце.

Като чул това, управителят се изпълнил с гняв и заповядал да бият светеца по лицето, казвайки:

- Негоднико! Ти си извикан тук да принесеш жертва на боговете, а не да ни укоряваш!

Но когато започнали да бият светеца, ръцете на биещите изсъхнали.

По заповед на управителя се записвало всичко, което се вършело и говорело пред съда. И когато записващите видели, че ръцете на мъчителите изсъхнали, от ужас спрели да пишат. Но един християнин, стоящ сред народа, записал станалото.

Управителят се обърнал към мъченика с думите:

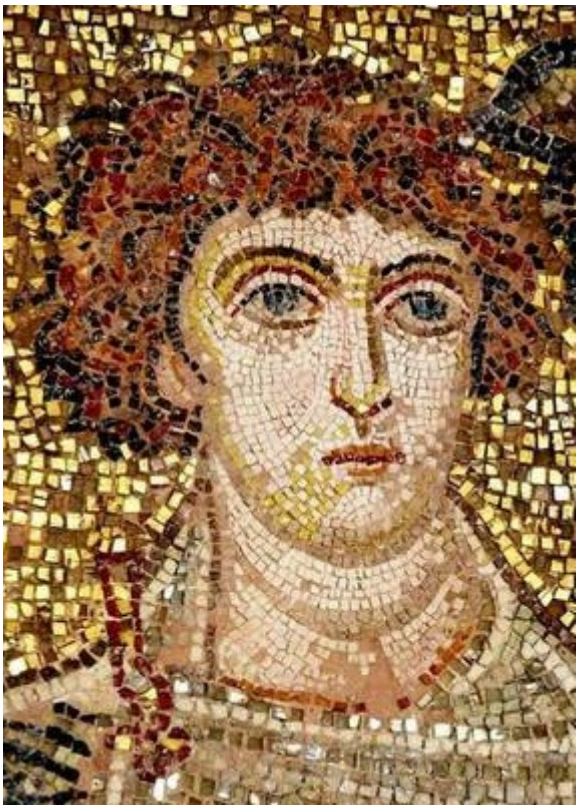
- Накрая ще се поклониш ли на боговете, за да запазиш живота си, или искаш да те предадем на смърт?

- Не - отговорил Евтропий, - няма да се поклоня на безчувствените богове. Ти и сам си безчувствен, ако така

постъпваш. Но ще се поклоня на моя Бог и на Него ще принеса в жертва своята хвалебна песен. Така казва блаженият Давид и чрез неговите уста Сам Христос: “езическите идоли са сребро и злато, дело на човешки ръце. Имат уста, ала не говорят; имат очи, ала не виждат; имат ръце и нозе и всички членове по подобие на човешките, но безчувствени.” И към това добавя: “подобнина тях да бъдат ония, които ги правят, и всички, които се надяват на тях. Ти, който си глух и сляп, нима искаш и мен да направиш такъв? Но аз няма да отстъпя от моя Господ Иисус Христос.

Тогава управителят се обърнал към свети Клеоник и Василиск:

- А вие какво ще кажете: ще принесете ли жертва на боговете, за да запазите живота си, или ще упорствате като Евтропий и тогава ще бъдете подложени на същите мъки?

Свети мъченик Василиск. Фрагмент от стара ромейска мозайка

Клеоник и Василиск отговорили:

- Както вярва нашият брат и господар Евтропий в Иисус Христос, така и ние вярваме в Бог Отец и Сина, и Светия Дух. Както Евтропий страда за Христа, така искаме да страдаме и ние, и дяволът не може да ни раздели нас, съединените от светата вяра в Христа и от взаимна любов. Както тройно преплетената връв няма да се разкъса, така и ние ще бъдем крепки, и както Пресвета Троица е неразделна, така и ние сме съединени с вяра и любов. Така че, измъчвай ни още по-жестоко, ние ще отидем на тези мъки за слава на нашия Господ Иисус Христос, на Когото ти си враг.

Когато казали това, управителят заповядал четирима войници да разтегнат всеки един от тях и безпощадно да го бият със здрави жили. Светците били бити така жестоко, че на земята падали късове от телата им, обагрени с кръв. Но те мъжествено търпели и се молели на Бога. Мъчението било жестоко, но с Божия помощ страстотерпците като че изобщо не страдали. Свети Евтропий се молел с такива думи:

- Боже Вседържителю, благи и милостиви! Не ни презирай, Владико, Ти, Който спасяваш праведните, вразумяваш нечестивите, изправяш непокорните, запазваш мъдрите и наставляваш безумните. Ти си свързал дявола и си освободил човека. Ти си помощник на окованите във вериги, застъпник на измъчваните, извор на благост, Спасител на душите ни. Ти изпращаш страдания и даваш мъжество да претърпяваме мъки. Дай и на нас да претърпим страданията, за да се удостоим с мъченически венец. Дойди ни на помощ, както помогна на Твоя раб Теодор. Покажи на хората злобата на дявола и Твоята милост и яви на всички Твоята всесилна помощ, за да почитаме Тебе Единия като наш Цар Иисус Христос, славейки Те с Отца и Светия Дух во веки.

Свети Клеоник и Василиск произнесли:

- Амин.

Изведнъж станало страшно земетресение, цялото съдилище се разтърсило, палачите, уморени и изплашени, избягали, а светците, освободени от невидима сила, останали цели. И ето, явил им се Господ с ангели и със свети Теодор. Евтропий се обърнал към Господа:

- Слава на Тебе, Владико Христе, че така скоро ме чу, и кой съм аз, че да дойде при мен Сам моят Господ?

А на свети Клеоник и Василиск светият казал:

- Виждате ли, нашият Цар Иисус Христос стои с Теодор в цялата Си слава.

- Виждаме - отговорили те.

Свети Теодор, който се явил с Господа, казал:

- Брате Евтропий! Твоята молитва е чута и нашият Господ е дошъл при вас на помощ, за да ви възвести вечното блаженство.

Сам Господ им казал:

- Когато ви мъчеха, Аз стоях до вас и гледах вашето търпение. Понеже мъжествено понесохте първите страдания, Аз ще ви бъда помощник, докато завършите своя подвиг и имената ви бъдат записани в книгата на живота.

След тези думи Господ и свети Теодор станали невидими.

Войниците, които измъчвали светците, започнали да молят управителя:

- Умоляваме те, господарю, освободи ни от това дело, ние не можем да мъчим тези хора.

Посочвайки светците, управителят казал:

- Тези влъхви правят заклинания и с това мъчат войниците.

Мнозина от народа, удостоили се да видят Божественото явяване, възкликнали:

- Не, това не са заклинания и магьосничество, а християнският Бог помага на Своите раби: сега ние видяхме техния Цар Христа и чухме ангелски глас.

- Аз нищо не съм видял - казал управителят - и никакъв глас не съм чул.

Свети Евтропий се обърнал към него с такива думи:

- Правилно казваш, че не си видял Божественото явяване и не си чул небесния глас: ти не виждаш с душевните си очи, защото те е ослепил дяволът, и върху теб се сбъдва пророчеството на Исаия: с уши тежко слушат и затворили са очите си.

Като чул това и видял, че народът се вълнува, управителят заповядал да завържат мъчениците и да ги отведат в тъмница. Когато те влезли в тъмницата, затворниците много се зарадвали, а Христовите страдалци запели псалома: “Нашата помощ е в името на Господа, Който сътвори небето и земята.”

Обядвайки късно със своите съветници в същия ден, управителят им казал така:

- Не зная какво да правя с тези хора: целият град се вълнува заради тях. Какво мислите?

Един от съветниците казал:

- Умолявам те, по-скоро ги убий. Ако се забавиш да ги накажеш, целият град ще отстъпи от боговете и ще тръгне след тях. Особено на многословния Евтропий не позволявай да

говори толкова много.

- Аз го увещавах да се поклони на боговете - казал управителят - и с молби, и със закани, а той похули и боговете, и царя, а и на мен досади с укорите си. Но да извикаме само него и да го убеждаваме с молби. Ако ни послуша, слава на милостивите богове, а ако не, ще ги предам на смърт.

Като казал така, той изпратил войниците да доведат Евтропий от тъмницата. Евтропий влязъл и управителят, седейки на обяд, се обърнал към него:

- Искаш ли аз сам да те въведа в храма на нашите богове и ти да им принесеш жертва?

Свети Евтропий отговорил:

- Жив Господ, Бог мой! В мен няма и мисъл да отстъпя от Христовата вяра, утвърдена на непоколебим камък.

Управителят заповядал на мъченика да седне с тях на обяд, но той отказал. Другите, които седели там, също го убеждавали:

- Седни с нас, Евтропий, яж и пий, покори се на началника!

Светецът отговорил:

- Не, аз съм Христов раб и няма да седна с нечестиви, както казва блаженият пророк Давид: “блажен е оня човек, който не отива в събранието на нечестивци… и в сборището на развратители не седи”. И на друго място: “с люде лъжливи не седях и с коварни няма да отида”. А друг пророк възвестява: “излезте из средата им и се отделете, казва Господ, и до нечисто се не допирайте им, и Аз ще ви приема”. В Писанието е казано: “който ходи със светите, ще се очисти, а който ходи с нечестивите, е

причастен на тях”.

Управителят казал:

- Преди ти беше добър, Евтропий, а сега изглеждаш злонравен.

- **Аз не съм злонравен - отговорил светецът, - но спазвам Божиите заповеди**. Ако ти се стараеш да изпълняваш нарежданията на земните царе, то аз още повече се старая да изпълня заповедите на Небесния, безсмъртен Цар, на Когото служа.

Управителят продължил да убеждава светеца:

- Ти сам, без братята си, принеси утре жертва на боговете, та народът, като види това, да се убеди да не отстъпва от боговете, но да ги почита с жертви.

Свети Евтропий отказал:

- Нечестивецо! Нима ти искаш да ме направиш прелъстител на Христовото стадо? Не, това няма да бъде, защото моят Господ казва: “който съблазни едного от тия малките, които вярват в Мене, за него е по-добре да му надянат воденичен камък на шията и да го хвърлят в морската дълбочина”. А на друго място казва: **“Не можете да служите на Бога и на мамона”. “Какво общо има между светлина и тъмнина; или каква прилика между Божия храм и идолите”?**

Като чул това, управителят заповядал да донесат злато, различни скъпи одежди и 150 литри сребро и казал:

- Всичко това ще ти дам и даже повече, само кажи утре на народа, че си се покорил на управителя, а след това се моли на своя Бог колкото искаш.

- Лукави съблазнителю! - възкликнал Евтропий. - Няма да

изкусиш Божия раб! Аз твърдо помня словата от Писанието: “защото **<u>каква полза за човека, ако придобие цял свят, а повреди на душата си</u>? Или какъв откуп ще даде човек за душата си**”? Както твоят брат Иуда, обикнал среброто, е погубил душата си, така и ти ще погинеш с него. Но защо се бавиш да ни убиеш? Знай, че нищо няма да ни отвърне от любовта към Христа.

Дълго спорел с тях управителят, но мъченикът не само не му се подчинявал, но още повече го укорявал и безчестял боговете. Станало полунощ, било време за сън и управителят казал на слугите:

- Отведете Евтропий в тъмница и го вържете с приятелите му. Вижда се, че злото никога няма да се измени и не бива да чакаме добро от него.

Излизайки, светият казал на управителя:

- Ти, градино на лукавството, който не принасяш плод на правдата, скоро ще погинеш и ще бъдеш хвърлен в огъня. Ти - негодна земьо, раждаща не пшеница, а плевели! Сатаната е завладял душата ти и я е засял със семената на злото!

Като казал това, той излязъл. Когато дошъл в тъмницата, видял свети Клеоник и Василиск да се молят горещо: те цяла нощ се молели за него.

На другата сутрин управителят поискал всенародно да принесе жертва на боговете и заповядал на глашатаите да викат по улиците, че всички са се събрали с жертви в храма на Артемида. Когато народът се събрал там и управителят дошъл, по негова заповед били доведени и светите мъченици Евтропий, Клеоник и Василиск. Всички се покланяли на идолите и принасяли в жертва тамян или животни.

- Евтропий - казал управителят, - иди и ти с твоите братя и

принеси жертва на боговете, иначе ще умреш със зла смърт.

Свети Евтропий и другарите му заговорили така:

- Господи, Боже Вседържителю, вечни, нескверни, пречисти, неизменни, живеещ на небето, прославян на земята! Ти някога си избавил тримата свети отроци от Вавилонската пещ, спасил си свети Даниил от устата на лъва, освободил си от смърт Своята рабиня Сусана, запазил си света Текла от огъня и зверовете, бил си със свети Теодор в страданията му. Бъди и с нас, и като дойдеш на това място, покажи Своята сила и унищожи цялото езическо беснуване. Дарувай на това място християните да принасят на Тебе, Истинния Бог, безкръвна жертва, защото Ти си Отец на нашия Господ Иисус Христос. Слава на Тебе, на Единородния Твой Син и на Светия Твой Дух, сега и всякога и във вечни векове. Амин.

Когато светиите произнесли тези слова, загърмял гръм и земята се разклатила, капището се разтресло и управителят с всички присъстващи избягали от храма, боейки се да не загинат. Идолът на Артемида паднал и се разбил на части. Сред шума на земетресението се разнесъл глас от небесата:

- Молитвата ви е чута и това място ще бъде дом за молитва на християните.

Светиите се възрадвали в Господа.

Когато земетресението се прекратило и всички се посъвзели от страха, управителят седнал в съда и скърцайки със зъби от ярост към светците, заповядал да донесат сяра и смола, да ги разтопят в три котела и да обливат телата им с тях. Управителят наредил да се забият в земята здрави колове, да поставят светците голи между тях и да ги разпънат. Когато това било изпълнено и смолата в котлите започнала силно да кипи, свети Клеоник се обърнал към свети Евтропий:

- Брате, да се помолим на Господа, предстои ни велико страдание.

Светците започнали да се молят:

- Господи Иисусе Христе, дойди ни на помощ и покажи Твоята сила: ние сме немощни, укрепи ни да претърпим мъките.

Слугите донесли котли с кипящи сяра и смола, държейки ги с железни клещи. Блаженият Евтропий казал на слугите:

- Господ да обърне вашето дело върху вас самите.

Изведнъж с помощта на Божията сила мъчениците отвързали ръцете си от коловете, сами взели в ръце кипящите котли и излели смолата по гърбовете си един на друг. Стичайки се от телата им, тя се разляла като вода по мраморния под, настигнала слугите и ги обгорила до костите. Като видял това, управителят се ужасил, но го приписал на вълшебството на християните. Той заповядал на други слуги да стържат телата на светците с железни куки, а раните им да поливат със синап и сол, разтворени в оцет. Светците доблестно претърпели всичко това. По време на мъченията свети Евтропий казал на управителя:

- Нечестивецо, ненавистен за славата Божия! Измисли още по-големи мъчения, та за по-голямото страдание да приемем мъченически венец с още по-голяма слава.

Раздразнен от тези думи, управителят заповядал на своите слуги още по-силно да мъчат светиите, а те казвали:

- Постарай се, всескверни, по-скоро да свършиш с нас: ние се стремим, след като се избавим от теб, да видим лицето на нашия Господ Иисус Христос.

Дълго измъчвали светците и едва след залез слънце

управителят заповядал отново да ги хвърлят в тъмницата и да ги оковат във вериги. В тъмницата те се молели така:

- Господи Боже! Не ни оставяй, докато не претърпим всички страдания, и освободили се от нашия мъчител, не достигнем тихото пристанище, където няма нито болки, нито скърби, нито печал, нито въздишки.

Докато се молели така, в полунощ им се явил Господ и им казал:

- Истина ви казвам: тъй като отивате на смърт за Мене, ще получите от Мене вечен живот със светиите.

Утешени от посещението на Господа, мъчениците още повече се укрепили във вярата.

На сутринта управителят отново седнал в съда, извикал светиите и им казал:

- Е, какво? Намислихте ли да се поклоните на боговете и да им принесете жертва, или искате да умрете със зла смърт?

Свети Евтропий отговорил:

- Нима ти, помрачени, заслепени и безчувствени губителю, не си чул от нас, че ние няма да се поклоним на твоите богове - глухи и неми бесове, и няма да им принесем жертви!

Като чул това, управителят осъдил Евтропий и Клеоник да бъдат разпънати на кръст и издал следното постановление:

- Учителят на влъхвите Евтропий и другият влъхва Клеоник, не послушали заповедта на вечните царе, но изповядващи християнската вяра, по решение на всечестния съд да бъдат разпънати. Василиск да бъде затворен в тъмница с другите затворници.

Като чул това, Василиск завикал към управителя:

- Осъди и мен на смърт, аз не искам да изостана от моите другари, но се стремя заедно с тях да застана пред Христа, нашия Бог.

- Не - казал управителят, - така ми внушиха боговете: вие сте дали обет да не се изоставяте един друг, но аз няма да ви погубя заедно, за да бъде нарушен обетът и желанието ви да не бъде изпълнено.

- Наистина - възкликнал Евтропий, - ти си по-свиреп от всички зверове, по-лют от всички животни! Ти разделяш дружината, неразделна по вяра и любов. Но Бог скоро ще ти отмъсти, цветовете на Божията благодат ще разцъфтят и ще дадат плод на Божиите църкви.

След тези думи свети Евтропий бил изведен заедно със свети Клеоник от града, където стоели кръстовете. Целият град тръгнал след тях, не само християните, но и езичниците. Като видели своите кръстове, мъчениците казали:

- Господи, Боже наш, Иисусе Христе! Хвалим Те и Ти благодарим, че си ни направил достойни за кръстна смърт, подобна на Твоето доброволно страдание. Удостой ни с венеца на правдата, та като страдаме с Тебе, да се прославим в Твоето царство. Молим Те за светата Църква; смири въставащите срещу Твоите раби и дарувай мир на християнския род.

По време на тази молитва войниците приковали мъчениците към кръстовете. И ето, чул се глас от небето, призоваващ светиите към вечен покой. Свети Евтропий и Клеоник предали душите си на Господа в молитвата: “В Твоите ръце, Владико, предаваме духа си.”

Така загинали те на третия ден от месец март. Двама благочестиви мъже, граждани на град Амасия, Коинт и Велоник, помолили управителя да им позволи да вземат телата

на мъчениците. Управителят не им отказал. Тогава Велоник взел тялото на свети Евтропий, помазал го с миро, погребал го с чест в своето село, намиращо се на 18 стадии от града. Тялото на Клеоник взел Коинт и със същата чест го погребал в село Кима. На тези места при гробовете за слава Божия ставали многочислени изцеления.

Останалият в тъмница свети Василиск още дълго бил държан във вериги. Управителят Асклипиодот починал, а при приемника му Агрипа свети Василиск бил обезглавен на 22-рия ден на месец май. На този ден се чества паметта му, за слава на Христа, нашия Бог, прославян с Отца и Светия Дух вовеки. Амин.

ЧЕТИ-МИНЕИТЕ

{{_LINK1_}}

buditeli.info © 2017